Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Beknopte Vraagspecificatie t.b.v. Publicatie TenderNed

Project: Expertgroep Beheerplan Natura 2000 gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone

Zaaknummer: 312001221

Datum: 6 augustus 2024

Colofon

Uitgegeven door	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL)
Status	Definitief format vraagspecificatie WVL versie 2.4 datum 15-02-2022

Inhoudsopgave

1 Inleiding **4**

1.1 Beschrijving programma 4

1.2 Doelstelling programma 4

1.3 Leeswijzer 4

2 Opdrachtomschrijving **5**

2.1 Achtergrond van de opdracht 5

2.1.1 Opdrachtbeschrijving op hoofdlijnen 5

2.2 Doel van de opdracht 6

2.3 Beschrijving van de opdracht 7

2.4 Indeling van de opdracht in producten 7

2.5 Resultaat en planning van de opdracht 9

3 Programma van eisen **10**

1 Inleiding

Deze vraagspecificatie beschrijft de opdracht, bestaande uit de uit te voeren werkzaamheden, diensten en/of te leveren producten. Deze vraagspecificatie is als bijlage A opgenomen bij de offerteaanvraag.

1.1 Beschrijving programma

Deze opdracht is onderdeel van het project actualisatie van de beheerplannen Waddenzee (WZ) en Noordzeekustzone (NZKZ), zaaknummer 31190528 "schrijven Beheerplannen N2000 Perceel 3". Elke zes jaar worden de beheerplannen voor Natura 2000 gebieden geëvalueerd en geactualiseerd. De eerste beheerplannen (2016-2022) zijn geëvalueerd en eenmalig met zes jaar verlengd tot 2023-2028. Eind 2027 moeten de nieuwe geactualiseerd beheerplannen voor beide gebieden klaar zijn.

1.2 Doelstelling programma

De doelstelling van het actualiseren van de Natura 2000 beheerplannen WZ en NZKZ is om te komen tot geactualiseerde beheerplannen die de kaders voor het natuurbeheer en de activiteiten in de WZ en NZKZ vormen. De beheerplannen maken duidelijk welke activiteiten naast de natuurfuncties toegestaan zijn en onder welke voorwaarden zodat de vooropgestelde instandhoudingsdoelstellingen worden bereikt. Het nieuwe beheerplanproces, actualisatie van het Natura-2000 beheerplan, is recent gestart en zal in totaal 4 jaar duren. De nieuwe beheerplannen moeten uiterlijk eind 2028 vastgesteld zijn en beschrijven de stappen die nodig zijn om in 2050 doelbereik te halen. Het gaat dus om het volgende beheerplannen (vanaf 2028) en de daaropvolgende beheerplanperiodes (6+6 jaar: 2034 en 2040) met een doorkijk naar 2050.

1.3 Leeswijzer

De hierop volgende hoofdstukken gaan over onderstaande onderwerpen:

- Opdrachtomschrijving, het beoogde doel, resultaat en de randvoorwaarden op basis waarvan de opdracht tot stand dient te komen (hoofdstuk 2);
- Proces- en producteisen van de te leveren producten en/of diensten (hoofdstuk 3).

2 Opdrachtomschrijving

2.1 Achtergrond van de opdracht

Het actualiseren van het Natura 2000-beheerplan (hierna beheerplan) is een wettelijke taak van het Ministerie van IenW, uitgevoerd door Rijkswaterstaat. De Natura 2000-gebieden Waddenzee (hierna WZ) en Noordzeekustzone (hierna NZKZ) hebben als hoofddoelstelling een duurzame bescherming en ontwikkeling als natuurgebied. De Natura 2000-beheerplannen vormen de kaders voor het natuurbeheer en de activiteiten in de WZ en NZKZ. Het beheerplan maakt duidelijk welke activiteiten naast de natuurfuncties toegestaan zijn en onder welke voorwaarden.

De eerste beheerplannen voor de WZ en NZKZ (2016-2022) zijn verlengd met maximaal 6 jaar en recent ook geëvalueerd. Het nieuwe beheerplanproces, actualisatie van het Natura-2000 beheerplan, is recent gestart en zal in totaal 4 jaar duren. De nieuwe beheerplannen moeten uiterlijk eind 2028 vastgesteld zijn en beschrijven de stappen die nodig zijn om in 2050 doelbereik te halen. Het gaat dus om het volgende beheerplannen (vanaf 2028) en de daaropvolgende beheerplanperiodes (6+6 jaar: 2034 en 2040) met een doorkijk naar 2050.

Recent zijn de beheerplannen WZ en NZKZ geëvalueerd. Dit project heeft ons geleerd dat een goede kwaliteitsborging door wetenschappelijke experts aan de voorkant belangrijk is voor draagvlak en tijdswinst van het project kan opleveren.

Het meest belangrijke raakvlakproject met deze opdracht is de aanbesteding waarbinnen het opstellen van de nieuwe beheerplannen WZ en NZKZ is geregeld in Perceel3 van die aanbesteding (zaaknummer 31190528 "schrijven Beheerplannen N2000 Perceel 3").

De Waddenacademie (hierna WA) is kennishouder en -regisseur van het Waddengebied en bestaat sinds 2008. De WA is een onafhankelijke stichting, waarvan de basisfinanciering afkomstig is van het van het Waddenfonds. Het Waddenfonds is een Gemeenschappelijke Regeling en wordt bestuurd door de drie waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen.
De werkzaamheden van de WA zijn verdeeld in 5 portefeuilles: geowetenschap & klimaat, ecologie, economie, natuur & recht en ruimtelijke ordening, cultuurhistorie & landschap. De WA wordt inhoudelijk bijgestaan door een Wetenschappelijke Adviesraad. Het doel van de WA is om door kennis te vermeerderen en te verspreiden bij te dragen aan een duurzame toekomst van het waddengebied. De WA is daarmee volledig op de hoogte van de best beschikbare wetenschappelijke kennis in het gebied, lopende wetenschappelijke studies ook binnen raakvlakprojecten en de verschillende leemten in kennis.

Om tot een feitelijk correct, compleet, wetenschappelijk onderbouwd en door de stakeholders geaccepteerd Natura2000 beheerplan te komen, vragen we de WA om een expertgroep in te stellen. Deze groep van onafhankelijke experts zal de kwaliteit van een aantal producten ten behoeve van de Natura2000 beheerplannen WZ en NZKZ reviewen. De WA stelt de expertgroep samen en kiest op onafhankelijke wijze de juiste experts voor de review van de betreffende producten.

2.1.1 Opdrachtbeschrijving op hoofdlijnen

Dit project beoog de kwaliteitsborging van de cruciale deelproducten van de beheerplannen WZ en NZKZ op een optimale en beste manier te borgen. Voor de NRD en de PlanMER vervult de Commissie MER deze functie.

De WA wordt gevraagd om deelproducten van de actualisatie van de Natura 2000 beheerplannen voor de WZ en NZKZ te reviewen. Hierbij zijn vanuit RWS de diensten ZD en NN betrokken.
De te reviewen producten zijn:

- Doeluitwerking van Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen
- Ronde 1 - rapport Maatregelen + Nota Haalbaarheid en effectiviteit

- Ronde 2 - rapport Maatregelen + Nota Haalbaarheid en effectiviteit

Het doel is om de kwaliteitsborging van de stukken te regelen en naast de interne kwaliteitsborging van de opdrachtnemer (ON) en die van RWS ook nog wetenschappelijke reviews te laten uitvoeren, tot consensus te komen en zich te laten adviseren.

De te reviewen producten zijn voorafgaand aan aanlevering aan de WA al van commentaar voorzien door Rijkswaterstaat en de bevoegde gezagen van de beheerplannen (ministerie van LVVN, Defensie en de provincies).

We vragen aan de WA een expertgroep samen te stellen door op onafhankelijke wijze de juiste experts voor de review van de betreffende producten te kiezen. We denken hierbij aan een gemengd gezelschap van gerenommeerde wetenschappers, waaronder in elk geval ecologen en een jurist met kennis van natuur- en bestuursrecht. Relevante expertises zijn uiteraard: kwelders en strand, vis, bodemdieren, vogels en functioneren van (eco)systeem als geheel.
Mogelijke aanpak is een actieve kerngroep van 2 tot 3 leden, die gedurende het project, onderdelen van een te reviewen product voorlegt aan andere specialisten. Die specialisten vormen dan de flexibele schil.
De inzet van een jurist op het rapport Doeluitwerking wellicht niet noodzakelijk en inzet van een jurist op de review van het rapport Maatregelen (in twee rondes) vindt Opdrachtgever noodzakelijk.
De WA zelf, en dus niet de door de WA ingestelde externe expertgroep, zal ook de aangeleverde literatuurlijst checken (zijn alle belangrijke onderzoeken meegenomen) en deelnemen aan een werksessie over het (nut van) opdelen van de WZ en de NZKZ in deelgebieden. Deze zijn geen onderdeel van deze opdracht maar zijn er wel nauw mee verbonden omdat het ook deelproducten zijn.

2.2 Doel van de opdracht

De doelstelling van deze inkoop is om een gedegen en onafhankelijke review van cruciale deelproducten voor de actualisatie van de beheerplannen van de WZ en NZKZ te ontvangen. De motivatie van RWS is om een zorgvuldige, door experts gedragen en geborgde feitelijke kwaliteitscheck (met onderbouwing van de keuzes bij discussie over issues en consensus te bereiken via consensus gesprekken) van cruciale deelproducten ten behoeve van actualisatie van de beheerplannen WZ en NZKZ te verkrijgen, naast de interne kwaliteitsborging van de ON en die van RWS, en hiermee tijdswinst in het project maar ook breder draagvlak te creëren bij stakeholders en bevoegde gezagen. De planning van het project staat onder druk en deze review helpt de onderbouwing voor benodigde maatregelen voor doelbereik op een onafhankelijke manier in beeld te brengen.

RWS hoopt met de inzet van de wetenschappelijke expertgroep te bereiken dat een aantal van de producten vanuit de ON van de beheerplannen worden gereviewd, zodat aanvulling / aanscherping van de producten kan worden gedaan door de ON en daarmee voldoet aan de laatst beschikbare wetenschappelijke inzichten.

Verder hopen we dat mogelijke wetenschappelijke uiteenlopende visies of tegenstrijdigheden inzichtelijk worden gemaakt door de expertgroep en dat hierover advies, na het bespreken in consensusgesprekken, in de vorm van een adviesrapport, wordt gegeven, met een daarbij horend gesprek met RWS om de punten toe te lichten. De WA levert advies over toepassing van onderzoeken mede gebaseerd op datasets die WA recent heeft verzameld en die alleen bij WA beschikbaar zijn. Ook is het van belang de consistentie met de verschillende raakvlakprojecten te bewaken en de resultaten te matchen met de doeluitwerking en Rapport maatregelen (twee rondes) (bijv. WADSED, producten uit het beleidskader Natuur Wadden zoals het Streefbeeld Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW), Staat van de Wadden en de impactanalyse WZ, gegevens uit de onderzoeksprojecten Waddenmozaiek, Swimway, NWA projecten, LTER-LIFE WZ, etc.).

Tot slot dient de review als validatie en kwaliteitscheck van de producten: zijn de resultaten goed geïnterpreteerd, onderbouwd en weergegeven? Waar zitten tegenstrijdige interpretaties? De WA zorgt ervoor dat de tegenstrijdigheden worden besproken en er consensus komt en er indien niet kwantitatief mogelijk, er een afgestemd advies komt op basis van expert judgement. Met de inzet van de expertgroep verbreden we de wetenschappelijke basis van de rapporten en beoogt RWS, naast het bewaken van de consistentie tussen de verschillende raakvlakprojecten, ook de acceptatie van de conclusies en benodigde maatregelen te vergroten voor zowel bevoegde gezagen als andere stakeholders. Hiermee hoopt RWS tijdswinst in het project maar ook breder draagvlak te creëren door een zorgvuldige, geborgde en feitelijke onderbouwing van de deelproducten ten behoeve van het beheerplan en het geactualiseerde beheerplan zelf.

2.3 Beschrijving van de opdracht

Op de producten bij onderstaande punten 1 en 2 vraagt RWS de Expertgroep om een review van en advies op conceptversies te verzorgen. Waarbij punt 2 in twee rondes zal gaan en hiermee dus twee maal wordt voorgelegd aan de Expertgroep. Beheerplannen WZ en NZKZ worden in dit project gelijktijdig opgesteld door één ON van marktpartijen. Maar omdat WZ en NZKZ wel losse N2000-gebieden zijn worden onderstaande producten telkens zowel voor NZKZ als WZ voorgelegd aan de Expertgroep. Dus er zijn telkens twee separate producten per gebied. Streven en uitgangspunt hierbij zijn dat dit gelijktijdig gebeurt.

2.4 Indeling van de opdracht in producten

De producten:

1. Doeluitwerking (WZ en NZKZ)
Dit rapport wordt opgeleverd door de Opdrachtnemer(s) van actualisatie van beheerplannen. In dit rapport worden de instandhoudingsdoelstellingen, zoals opgenomen in het aanwijzingsbesluit voor de WZ en NZKZ en de recent toegevoegde doelstellingen via het veegbesluit, verder uitgewerkt in ruimte en tijd. De doeluitwerking beschrijft wat er nodig is aan abiotische en biotische randvoorwaarden om de doelstellingen te bereiken (in 3 stappen via komend beheerplan, het opvolgende beheerplan en richting doelbereik 2050). De doeluitwerking beschrijft tevens oplossingsrichtingen.

We vragen de expertgroep een review te geven op het conceptrapport Doeluitwerking en deze mogelijk te voorzien van adviezen en aanpassingen om tegenstrijdigheden of verschillende interpretaties te bespreken en, indien nodig door expert judgement, tot een eenduidig advies te komen.
De inhoud van het product gekoppeld aan de doeluitwerking:
- Een rapport / memo bestaande uit een review door leden van de expertgroep op de concept Doeluitwerking en met de expertgroep afgestemde adviezen voor wijzigingen in het rapport.
- Een toelichtend gesprek hierover tussen minimaal RWS en de WA.

2. Rapport maatregelen + Nota haalbaarheid en effectiviteit (WZ en NZKZ in 2 rondes)
Aan de hand van de doeluitwerking kunnen verschillende maatregelen worden geformuleerd al dan niet in combinatie. Er zijn verschillende maatregelen mogelijk, zoals fysieke maatregelen gericht op beheer, maar ook maatregelen die voorwaarden stellen aan activiteiten in de gebieden en daarmee sturend kunnen zijn op vergunningverlening.
Wanneer activiteiten worden vrijgesteld van vergunningplicht wordt hiervoor ook een toetsing opgesteld en deze wordt tevens voorgelegd aan de expertgroep. We gaan ervan uit dat, ook gelet op de noodzaak tot overleg met stakeholders over de maatregelen, de maatregelpakketten worden voorgesteld en opgesteld in minimaal twee rondes. De producten die bij de beschrijvingen van de maatregelen horen zijn de Nota's haalbaarheid en ecologische effectiviteit voor WZ en NZKZ.

We vragen de expertgroep in 2 rondes een review en advies te geven op het concept maatregelenpakket met daarbij de Nota voor haalbaarheid. We vragen vanuit de expertgroep tevens een schriftelijke reflectie op de mogelijke effectiviteit van de voorgestelde maatregelen en /of voorwaarden aan activiteiten en voorstellen voor mogelijk gewijzigde, andere of alternatieve maatregelen.
De reflectie en adviezen zijn binnen de expertgroep afgestemd via consensusgesprekken wordt in een rapport opgeleverd.

De WA levert op:
- Het concept maatregelenpakket met daarbij de nota voor haalbaarheid en effectiviteit.
- Een reflectie op de mogelijke effectiviteit van de voorgestelde maatregelen en of voorwaarden aan activiteiten
- Voorstellen en adviezen voor gewijzigde, andere of alternatieve maatregelen.
- Een toelichtend gesprek hierover tussen minimaal RWS en de WA.

Procesvoorstel voor bovenstaande producten

Uit te voeren acties door de Opdrachtnemer om te komen tot de producten is hieronder m.b.t. advies, review en gesprekken uitgewerkt.

Advies
- De WA stelt een onafhankelijke expertgroep samen, begeleidt de expertgroep en zorgt voor een eenduidig en afgestemd schriftelijk advies (rapport / memo) per product en per gebied (WZ en NZKZ). Indien nodig worden consensus gesprekken georganiseerd om tegenstrijdigheden of verschillende interpretaties te bespreken en om tot een eenduidig advies te komen, eventueel door expert judgement van de expertgroep.
- De WA zorgt voor een volwaardige vervanger op gebied van kennisniveau en expertise van betreffend vakgebied, mocht een of meerdere leden niet meer deel kunnen nemen aan de expertgroep.
- De WA geeft op basis van de discussies over de reviews met de leden van de expertgroep een beschrijving van de gevoerde discussies en hoe tot een eindadvies is gekomen.
- De WA beschrijft alternatieven die in de te reviewen producten nog niet aan bod zijn gekomen zoals specifieke maatregelen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in de WZ of NZKZ en welke leemten in kennis er nog zijn en hoe die in te vullen.

Review
- De afzonderlijke leden gebruiken een door de Opdrachtgever aangeleverde reviewsheet voor het leveren van de concrete commentaren.
- De reviewsheets worden (als bijlage) bij de rapportage geleverd.
- De WA zorgt voor een werksessie met experts om eventuele tegenstrijdige commentaren te bespreken en tot een eenduidig, onderbouwd / navolgbaar advies te komen.
- De WA verzamelt alle reviews en levert 1 reviewsheet aan (zonder tegenstrijdigheden). Indien dit niet mogelijk is wordt een hoofdstuk in de rapportage opgenomen waar eventuele discussies en de verschillende uitkomsten worden beschreven.
- De WA beschrijft wat het discussiepunt was en wat de overwegingen zijn voor een besluit / afgestemd advies/consensus en of dit op basis van expert judgement is.
- Tussen het aanleveren vanuit de Opdrachtgever van het te reviewen product en het opleveren van het definitieve adviesrapport (incl review) op dat product vanuit de Opdrachtnemer zit maximaal een periode van 4 weken. In die 4e week wordt ook het gesprek tussen OG (RWS) en ON (WA) gepland

Gesprekken
Per review en advies per product (doeluitwerking en maatregelenpakket) wordt kort na (binnen een werkweek) oplevering van de definitieve versie een gesprek tussen minimaal de WA en RWS gepland. Dit gesprek dient om de adviezen en hoofdlijnen uit de review mondeling toe te kunnen lichten of vragen bij te kunnen stellen, zodat RWS goed zorg kan dragen voor de verwerking van het advies en de reviewcommentaren.

2.5 Resultaat en planning van de opdracht

Onderstaande planning geldt als richtlijn voor de uitvoering van de opdracht.

Nr	Dienst/product	Opleverdatum rapport
01	Rapport advies review doeluitwerking (2x: WZ en NZKZ)	31 januari 2025
02	Rapport review maatregelen + nota haalbaarheid en effectiviteit (ronde 1) / (2x: WZ en NZKZ)	25 juli 2025
03	Rapport review maatregelen + nota haalbaarheid en effectiviteit (ronde 2) / (2x: WZ en NZKZ)	9 december 2025

3 Programma van eisen

Eis nr.	Programma van eisen

PVE01	**Rapportages**
	Opdrachtnemer dient concept/tussen- en/of eindrapporten op te stellen welke aan de volgende eisen voldoen:
	• Het rapport is in de Nederlandse taal opgesteld;
	• Het rapport is in de huisstijl van Opdrachtnemer opgesteld;
	• Rapport/product bevat:
	  ○ management summary;
	  ○ inleiding;
	  ○ kern;
	  ○ conclusies;
	  ○ inhoudsopgave;
	  ○ bronnenlijst.
	• Het rapport dient een beschrijving te geven van de gebruikte expertise, de gebruikte methode, een gedragen advies en reflectie maar ook aanvullingen op het onderwerp, een discussie paragraaf en een eenduidig, tussen wetenschappers afgestemde adviezen/aanbevelingen o.a. voor specifiek onderzoek, maatregelen, etc.;
	• In de bijlage / bij het rapport worden de afzonderlijke reviewsheets van de verschillende experts toegevoegd.
	• Het rapport is compleet, leesbaar, éénduidig, vrij van fouten en omissies;
	• Tenzij anders vermeld, hoeven rapportages slechts digitaal te worden verstrekt aan Opdrachtgever.
	• De figuren worden aangeleverd in PDF en shapefiles (ArcGIS, ESRI) van kaarten worden meegeleverd.

PVE02	**Oplevering** • Alle te leveren producten dienen door de Opdrachtnemer als concept te worden voorgelegd aan de Opdrachtgever. • Er vindt per product één commentaarronde plaats, waarbij Opdrachtgever zorgt voor aanlevering van gebundeld commentaar. • Na verwerking van het commentaar dienen de documenten door Opdrachtnemer definitief te worden gemaakt. RWS ziet de reviewcommentaren van de expertgroep als zeer belangrijke adviezen, echter niet alle adviezen kunnen worden verwerkt in de producten t.b.v. de nieuwe beheerplannen aangezien een (ontwerp) beheerplan ook resultaat is van een maatschappelijk proces en van politieke besluitvorming. Daarnaast zijn mogelijk ook de planning en de geformuleerde aanbesteding naar de opdrachtnemer van het beheerplan beperkend.
PVE03	**Digitale toegankelijkheid** Documenten in het Open Document Format (odt, ods en odp), PDF-bestanden en de bestanden van Microsoft Office (docx, xslx, pptx, ppsx, doc, ppt, pps) voldoen aan het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Meer informatie kunt u vinden op: https://www.digitoegankelijk.nl/.